

Reguleringsmyndigheten
for energi

Adresseinformasjon fylles
inn ved ekspedering. Se
mottakerliste nedenfor.

Vår dato: 08.06.2026

Vår ref.: 202408495-9 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

Varsel om vedtak i uenighetssak om markedsadgang og oppheving av reservasjon mellom Statnett og Lista Renewable Energy Park AS

Reguleringsmyndigheten for energi (RME) er bedt om å avgjøre uenigheten mellom Lista Renewable Energy Park AS og Statnett SF om Statnett SF har oppfylt tilknytningsplikten og plikten til å sørge for markedsadgang til ikke-diskriminerende og objektive vilkår.

I tråd med kravene til forhåndsvarsling etter forvaltningsloven [§ 16](#) varsler vi med dette vedtak i saken.

1. Varsel om vedtak

RME vurderer å fatte følgende vedtak:

Statnetts oppheving av LREPS reservasjon på 200 MW er i strid med forskrift om nettregulering og energimarked § 4-6 første ledd.

RME vurderer å pålegge Statnett å rette forholdet slik at opphevingen av reservasjonen reverseres. Hjemmelen for pålegget om retting er forskrift om nettregulering og energimarkedet § 8-1.

2. Dere kan uttale dere om saken

Fristen for å uttale dere om forhåndsvarselet er 29. juni 2026. Hvis dere har ny informasjon til oss eller vil rette opplysninger vi har fått tidligere, er det viktig at vi får denne informasjonen innen fristen. Etter fristens utløp, vil RME fatte vedtak i saken basert på de opplysningene som foreligger.

E-post: rme@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett:
www.reguleringsmyndigheten.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Informasjonen kan sendes til RME på e-post rme@nve.no. Vennligst oppgi saksnummeret i emnefeltet. Kopi av svaret skal sendes til motparten(e) i saken.

Vi tar sikte på å fatte vedtak i saken i august/september 2026. Vi gjør oppmerksom på at saksbehandlingstiden kan variere avhengig av blant annet sakens kompleksitet samt partenes behov for å korrigere eller supplere saksframstillingen mm.

3. Beskrivelse av saken

RME mottok klage fra Lista Renewable Energy Park AS (heretter LREP) den 2. mai 2024. LREP gav utfyllende informasjon og kommentarer i brev av 8. juli 2024 og brev av 13. februar 2026. Statnett SF (heretter Statnett) har kommentert klagen i brev av 28. juni 2024 og brev av 10. februar 2026.

Bakgrunnen for saken er at LREP er uenig med Statnett om hvorvidt Statnett kan oppheve reservasjon på 200 MW nettkapasitet som er reservert for LREP under Kvinesdal transformatorstasjon.

LREP har i e-post av 1. mars 2026 presisert overfor RME at de kun klager på Statnetts oppheving av reservasjonen av 200 MW. De ber om at RME ikke tar stilling til avtaleforholdet med Alcoa. LREP ble etablert i 2017 med formål å skape kraftforedlende industriaktivitet i Lista fly- og næringspark. LREP ba i 2018 om tilknytting hos Alcoa Norway AS (heretter Alcoa) og inngikk i 2019 avtale om nettilknytning for 150 MW med dem. Alcoa er LREPs tilknyttende nettselskap og er et mellomliggende nettselskap mellom LREP og Statnett.¹

Basert på tilknytningsforespørselen rettet til Alcoa, reservert Statnett 200 MW til LREP under Kvinesdal transformatorstasjon i 2018. Statnetts vurdering var at det ikke var tilstrekkelig kapasitet tilgjengelig under Kvinesdal transformatorstasjon til at det ville være driftsmessig forsvarlig å tilknytte LREP med 200 MW i eksisterende nett med redundans (n-1). Statnett fant imidlertid at det ville være driftsmessig forsvarlig å tilknytte 120 MW. Statnett reservert derfor 120 MW i eksisterende nett og 80 MW i planlagt nett. Det planlagte tiltaket var temperaturoppgradering av 300 kV linjen fra Kvinesdal til Lista. Reservasjonen var ikke tidsbegrenset og Statnett stilte ikke vilkår eller betingelser i reservasjonen. Statnett la til grunn i reservasjonen som ble forbeholdt LREP at planlagt tilknytningstidspunkt var 1. april 2023.

Statnett ba i brev av 18. desember 2018 Alcoa om en tilbakemelding på hvem Alcoa hadde bestilt kapasitet på vegne av, og anbefalte at Alcoa stilte vilkår for tildeling av kapasiteten.

¹ Alcoa fikk den 16. desember 2020 omsetningskonsesjon for nettvirksomhet på forenklete vilkår.

Statnett anbefalte bl.a. at det burde bli stilt krav om at kunden har alle nødvendige myndighetstillatelser for å bli tildelt nettkapasitet, at det settes en frist for når kapasiteten må være tatt i bruk og at kunden må informere nettselskapet hvis de ser at prosjektet likevel ikke vil komme til å materialisere seg. LREP har opplyst at Alcoa fulgte opp disse anbefalingene og at de er inntatt i tilknytningsavtalen LREP inngikk med Alcoa.

I avtalens punkt 2 «Forutsetninger» fremgår det bla.:

«Lista REP får alle nødvendige offentligrettslige tillatelser/konsesjoner og privatrettslige avtaler til bygging av datasenteret. Kapasitet tildeles formelt fra Statnett når alle myndighetstillatelser er på plass, herunder konsesjon etter energiloven».

LREP søkte om anleggskonsesjon for nettanlegg for å tilknytte seg en transformatorstasjon eid av Alcoa i 2019. NVE gav anleggskonsesjon i 2020, og i 2021 ble LREP innvilget endelig konsesjon av Energidepartementet.

LREP har siden søkt om å endre anleggskonsesjonen. I e-post av 24. oktober 2023 til Statnett skriver Alcoa følgende om endring av konsesjonen:

«Energioverføring fra koblingsanlegget til Alcoa og ut til Lista fly- og næringspark ble detaljprosjektert av Hitachi ABB Power Grids Norway AS, LOS Cable Solutions AS og Alcoa vinter og vår 2021. Det ble klart at det var behov for en endringssøknad hovedsakelig grunnet justering av kabeltraseen, men også på grunn av et ønske om overføring med [redacted]. Dette ville resultere i betydelig mindre arealbruk hos Alcoa, noe som er hensiktsmessig for øvrig industriutvikling i Lundevågen i Farsund.»

Videre heter det:

«endringssøknad ble sendt sommeren 2021. Svar på høring ble mottatt i oktober 2023. Lista renewable energy park venter på eventuell klagebehandling før en rettskraftig konsesjon basert på endringene foreligger».

«[...] vi har ventet lenge på konsesjonsbehandlingen og valgte for over to år siden å ikke opprettholde ukentlig dialog med potensielle kunder, da vi ikke hadde oversikt over tidslinjen fremover. I etterkant har det vist seg at industrien ikke ville eller har kunne vente, og har derfor etablert seg andre steder med tilgjengelig kraft. Vi er imidlertid overbevist om at det vil komme kunder når endelig konsesjon er på plass og utbyggingarbeidet på Lista kan starte. Det er årsaken til at vi fremdeles bruker mye midler på å drive utviklingen av Lista fly- og næringspark fremover».

NVE meddelte deretter ny anleggskonsesjon i 2023. Anleggskonsesjonen er imidlertid påklaget av en rekke parter, og klagesaken er ikke endelig avgjort. Statnett varslet i brev av 24. januar 2024 med relevante vedlegg at de ville kansellere Alcoa sin reservasjon av 200 MW under Kvinesdal transformatorstasjon, som Alcoa hadde bestilt til LREP. I brevet skrev Statnett:

«Vi stiller krav til opprettholdelse av reservasjon for tilknytningssaker. Dersom det ikke er tilstrekkelig fremdrift og kunde(r) ikke blir tilknyttet som forutsatt, vil reservasjonen falle bort. Statnett sitt temperaturoppgraderingsprosjekt for linje 300 kV Kvinesdal-Lista er ikke igangsatt da det forutsetter konkret(e) sluttkunde(r), se vedlegg 3, som vi ikke kan se at er blitt bekreftet. Manglende avklaringer/ uenighet om nettløsning fra Alcoa Lista sitt anlegg og til LREP sitt område på Lista vurderes av Statnett ikke til å være en akseptabel grunn for at LREP ikke skal kunne tiltrekke seg konkret(e) sluttkunde(r) som ønsker å utnytte den reserverte nettkapasiteten.

Reservasjonen i dette tilfelle gjelder for LREP som tilrettelegger for sluttkunder, med forutsetning om tilknytning innen 1.4.23. I perioden fra reservasjonen i 2018 og frem til høsten 2023 har det blitt utvekslet informasjon og gjennomført møter som gjeldende status på fremdrift for LREP sin aktivitet. I vedlegg 2, dvs. e-post datert 15.11.2023 fra dere til Statnett, redegjør LREP for status på sine aktiviteter. I dette underlaget bekrefter LREP at det ikke foreligger noen konkrete sluttkunder med planer for å utnytte den reserverte nettkapasiteten. På denne bakgrunn varsler vi om kansellering av reservasjonen.»

LREP kommenterte Statnetts varsel i brev av 16. februar 2024 og ga supplerende kommentarer i brev av 19. mars 2024. Sakens parter har opplyst at det også har vært avholdt møter mellom Statnett, Alcoa og LREP.

I brev til Alcoa av 19. april 2024 kansellerte Statnett reservasjonen til LREP av 200 MW under Kvinesdal transformatorstasjon. Brevet var adressert til Alcoa, men det var LREP som skulle benytte kapasiteten som kunde av Alcoa.

I brevet begrunnet Statnett kanselleringen på følgende måte:

«På bakgrunn av manglende fremdrift og fortsatt umodne planer kanselleres herved denne reservasjonen. I saken har vi lagt vekt på at det ikke foreligger noen konkrete sluttkunder med planer for å utnytte den reserverte nettkapasiteten.»

Statnett fremhevd i brevet av 19. april 2024 at reservasjoner er gitt under forutsetning om at det er et eksisterende behov for kapasitet, og at det er rimelig fremdrift i prosjektet. Videre skrev Statnett at reservasjoner kan kanselleres hvis behovet for nettkapasitet faller bort, eller dersom det ikke er rimelig fremdrift i prosjektet.

Statnett opplyste at reservasjonen fra 2018 ble gitt under forutsetning om rimelig fremdrift i arbeidet med å tilknytte slutt kunder i nettet. Statnett viser til deres plikt til å sørge for markedsadgang etter NEM § 4-6 og til tilknytnings- og investeringsplikten etter NEM kap. 3, som Statnett mener ga dem en plikt til å sørge for at ikke reservert kapasitet blir stående ubrukt.

LREPs fremdriftsplan fremlagt i brev av 19. mars 2024 er det opplyst at de ikke skal knytte til seg kunder før i 2025 og at tilknytningen skal skje gradvis i perioden mellom 31. januar 2028 og 28. november 2031. Statnett mener dette er en vesentlig forsinkelse fra 1. april 2023 som var opprinnelig oppgitt tilknytningspunkt i reservasjonen til LREP.

LREP mener at forsinkelsen skyldes forhold utenfor deres kontroll. Det kom inn flere klager på konsesjonsvedtaket fra grunneiere høsten 2023. Også Statkraft Energi AS klagde på konsesjonsvedtaket den 11. november 2023. NVE oversendte sin innstilling til klagen på deres konsesjonsvedtak til Energidepartementet for avgjørelse den 10. april 2024. Konsesjonsvedtaket fra NVE ligger for tiden til behandling hos Energidepartementet.²

Etter at Statnett opphevet reservasjonen til LREP har Statnett reservert 15 MW i eksisterende nett under Kvinesdal til en annen aktør. Det var på tidspunktet ingen i kapasitets- eller tilknytningskø under Kvinesdal utover denne aktøren. Det betyr at det var 105 MW kapasitet tilgjengelig i eksisterende nett og 255 MW i planlagt nett.³ Statnett forespeilet i en e-post til Alcoa den 12. oktober 2021 at temperaturoppgradering av linjen ville bli gjennomført i løpet av 2022, men per dags dato forstår vi at ikke slik temperaturoppgradering enda ikke gjort. Statnett har opplyst at det er fordi det ikke er noen slutt kunder som utløser tiltaket og som Statnett kan inngå avtale om anleggsbidrag med.

Statnett har i brev til RME av 10. februar 2026 opplyst om at en ny aktør, Gen2Energy, ønsker nettkapasitet på 150 MW i dette området.

LREP har i brev av 13. februar 2026 opplyst at prosjektet fremdeles har fremdrift og at det er inngått avtale med en konkret slutt kunde som skal etablere seg i næringsparken og bruke hele den reserverte kapasiteten på 200 MW. Denne kunden har tatt investeringsbeslutning for etablering av nettilknytningen/strømforsyningen, betinget av de offentlige tillatelsene (som fortsatt ligger til endelig behandling hos de respektive departementene).

² NVE saksnummer 201904243, Energidepartementet saksnummer 2021/294

³ Temperaturoppgradering av 300 kV linjen Kvinesdal-Lista er oppgitt å gi en kapasitetsøkning på 255 MW.

4. Partenes anførsler

4.1 Kundens anførsler

LREP anfører at Statnetts kansellering av reservasjonen på 200 MW utgjør et brudd på investeringsplikten i tilknytningsplikten etter energiloven § 3-4 jf. NEM § 3-2, og på plikten til å sørge for markedsadgang til objektive og ikke-diskriminerende vilkår etter NEM § 4-6. LREP ber RME om å fatte vedtak om at Statnett ikke har overholdt sine plikter etter NEM, og ber RME pålegge retting som innebærer at LREPs reservasjon består.

LREP anfører at Statnett verken har offentligrettslig eller privatrettslig grunnlag for å kansellere LREP sin reservasjon av kapasitet eller innføre nye vilkår for opprettholdelse av eksisterende reservasjoner. LREP mener at reservasjonen er gyldig slik den er gitt, uten konkrete frister eller vilkår om slutt kunder, og at den ikke kan trekkes tilbake.

Videre fremhever LREP at det eneste Statnett har sagt om fremdrift, er at de i et brev til Alcoa av 18. desember 2018 gav anbefalinger om vilkår som de mente Alcoa burde stille i tilknytningsavtalen med LREP. LREP mener at de uansett har oppfylt kravene til fremdrift som Statnett anbefalte, og at de ikke kan lastes for forsinket saksbehandling hos offentlige myndigheter ettersom det er forhold som er utenfor deres kontroll.

LREP mener det kreves klar og tydelig lov- og/eller forskriftshjemmel for å kansellere en reservasjon, når dette ikke er regulert av avtalen mellom partene. Videre mener LREP at det er regelverket slik det gjelder som må legges til grunn, slik at det ikke er mulig å legge vekt på regelverksarbeid på området ettersom dette ikke er vedtatte endringer i NEM. LREP mener i alle tilfeller at Statnett går lenger enn hva RME foreslo i sin anbefaling til forskriftsendringer sendt til Energidepartementet. LREP mener det medfører at hvis RMEs forslag skulle anses å være en kodifisering av gjeldende rett, har Statnett uansett gått lenger enn de har anledning til basert på det RME har foreslått.

Gitt at det eksisterer et krav om fremdrift, anfører LREP at de uansett har vist tilstrekkelig fremdrift i henhold til reservasjonen, Statnetts nye retningslinjer og praksisen som RME synes å legge til grunn i sitt forslag til forskriftsendringer. LREP mener derfor at det ikke er grunnlag for å kansellere reservasjonen begrunnet i manglende fremdrift.

LREP viser til at de er en næringsparkutvikler og en tilrettelegger, som i 2018 fikk reservert 200 MW kapasitet på et tidspunkt hvor Statnetts praksis var at reservasjoner ble gitt til næringsparker uten betingelser om at konkrete slutt kunder måtte være på plass. Når det ikke ble stilt betingelser om konkrete kunder eller milepæler i reservasjonen, må Statnett derfor akseptere det som anses som normal fremdrift for en aktør av denne typen. Det må bl.a. bety at Statnett må akseptere at en næringspark ikke kan forventes å ha inngått avtale med slutt kunder før offentligrettslige tillatelser er på

plass. LREP understreker at det ikke kan forventes at en kunde av næringsparken vil fatte investeringsbeslutning før LREP har nødvendige tillatelser på plass, fordi sluttkunden ikke vil være sikker på at tilknytningen av næringsparken (LREP) vil kunne gjennomføres før slike tillatelser er gitt. Det vil heller ikke være rimelig dersom Statnett eller RME kan forvente en fremdrift som oppstiller krav om at en sluttkunde må forplikte seg til å etablere et prosjekt uten at nødvendige konsesjoner for bygging av nødvendig nettanlegg er på plass.

LREP mener de har vist tilstrekkelig fremdrift i tråd med hva som normalt kan forventes av en næringspark og understreker at de ikke kan bebreides for lang saksbehandlingstid hos NVE på deres søknad om anleggskonsesjon, inkludert etterfølgende klagebehandling hos Energidepartementet. LREP fremhever at de i perioden fra 2018 og frem til nå har nedlagt betydelig arbeid med reguleringsarbeid og tilhørende undersøkelser, grunnerverv, samt prosjektering av det tekniske anlegget og arbeid med tilknytningen til Alcoas nettanlegg. Videre mener LREP at det naturlige vil være at innvilgede reservasjoner av nettkapasitet følger tidsløpet til anleggskonsesjonen, herunder frister for idriftsettelse, slik at aktøren får en reell mulighet til å utvikle prosjektet og utnytte konsesjonen.

Endelig anfører LREP at Statnett ikke har anledning til å omfordele den kapasiteten som var reservert til dem før saken er endelig avgjort. De ber derfor RME om å instruere Statnett om ikke å fristille kapasiteten frem til endelig avgjørelse foreligger.

2. Statnetts anførsler

Statnett anfører at reservasjonen av nettkapasitet til LREP kan trekkes tilbake som følge av at LREP sin fremdrift frem mot tilknytning var blitt vesentlig forsinket.

Statnett mener det rettslige grunnlaget for tilbaketrekingen er den privatrettslige reservasjonen av kapasitet, tolket i lys av det offentligrettslige regelverket og konteksten som reservasjonen ble gitt i. Statnett mener at adgangen til å reservere kapasitet ikke er direkte regulert i energiloven med tilhørende forskrifter, men at reservasjoner kan komme i konflikt med tilknytningsplikten fordi de kan hindre tilknytning av andre modne aktører. Statnett mener derfor tilknytningsplikten innebærer at adgangen til å reservere kapasitet er begrenset, og at en reservasjon gitt uten betingelser vil være i strid med NEM § 4-6.

Statnett begrunner kanselleringen av reservasjonen med at LREP ikke har hatt rimelig fremdrift i arbeidet frem mot tilknytning. De viser til at LREP i henhold til den oppdaterte fremdriftsplanen av 19. mars 2024, har planlagt å tilknytte seg over 10 år etter at reservasjonen fant sted. Statnett mener dette er en vesentlig forsinkelse i forhold til det man kunne forvente på reservasjonstidspunktet i 2018, og at forsinkelsen er så vesentlig at reservasjonen må kanselleres uavhengig av skyld. I tillegg mener Statnett at fremdriftsplanen er svært usikker, og at det derfor er høy sannsynlighet for ytterligere forsinkelser. Statnett sier at de vurderte fremdriftsplanen før reservasjonen ble kansellert.

Videre mener Statnett at det ikke er en forutsetning for å kansellere reservasjonen at det er en kapasitetskø i nettanlegget. Statnett mener uansett at det er tenkelig at LREP var en markedsbarriere for andre aktører, fordi reservasjonen gav inntrykk av at det ikke var ledig kapasitet i nettanlegget. De viser til at formålet med en reservasjon er å hindre at andre tar i bruk den ledige kapasiteten.

Statnett fremhever at reservasjoner av nettkapasitet gis på bakgrunn av et konkret behov. De mener det betyr at en reservasjon kan kanselleres hvis behovet for kapasitet opphører å eksistere, eller dersom aktøren som har fått reservert kapasitet ikke har rimelig fremdrift med sikte på tilknytning til nettet. Dette må gjelde selv om ingen betingelser er eksplisitt uttrykt i reservasjonen. Statnett mener det har formodningen mot seg at en reservasjon skulle gjelde evig uten noen betingelser, og at ingen aktører i aktsom god tro kan forstå reservasjoner av nettkapasitet som betingelsesløse.

Videre anfører Statnett at de ikke har brutt tilknytningsplikten, fordi tilknytningsplikten og plikten til å sørge for markedsadgang bare gjelder overfor kunder som er klare til å bli tilknyttet nettet. Statnett viser til at LREP ikke har noen konkrete slutt kunder til sin næringspark, og at Statnett dermed ikke kan ha brutt tilknytningsplikten overfor dem.

5. RMEs foreløpige vurdering

Vi vurderer saken i lys av energiloven med tilhørende forskrifter.

Det overordnede spørsmålet i saken er om Statnett brøt forskrift om netregulering og energimarked (NEM) da de opphevet LREPs reservasjon på 200 MW kapasitet under Kvinesdal transformatorstasjon. Det er i denne forbindelse sentralt å vurdere om eventuell mangel på privatrettslige grunnlag er til hinder for opphevingen av reservasjonen og/eller hvorvidt det kreves offentligrettslig hjemmelsgrunnlag for en slik disposisjon fra Statnetts side. Det er også spørsmål om hvorvidt NEM § 4-6 er betinget av at det er kø av aktører som etterspør nettkapasitet i samme område.

Flere av spørsmålene i saken er av prinsipiell karakter. Saken må vurderes i lys av Freyr-saken som er den første uenighetssaken RME behandlet om nettselskapenes adgang til å oppheve reservasjoner av nettkapasitet.⁴

⁴ RME sak nr. [202404999](#)

RMEs vurdering i denne saken skjer på grunnlag av energiregelverket som gjaldt på tidspunktet da kanselleringen ble foretatt. Spørsmålet er derfor løst på grunnlag av NEM § 4-6 første ledd.

5.1 Om rettsgrunnlag og legalitetsprinsippet

LREP har anført at Statnett ikke har rettslig grunnlag verken under gjeldende energiregelverk eller privatrettslig grunnlag til å trekke tilbake LREPs reservasjon.

RME finner at Statnett er pålagt å følge opp reservasjonsforespørsler etter NEM § 4-6 første ledd. Ettersom det er en offentligrettslig plikt pålagt Statnett i forskrift, kreves det ikke privatrettslig grunnlag for selve opphevingen av reservasjonen. NEM § 4-6 er preseptorisk og partene kan ikke avtale seg bort fra nettselskapets plikter etter bestemmelsen. Hvorvidt opphevingen av reservasjonen er lovlig, beror på en tolkning av NEM § 4-6 første ledd.⁵

LREP har også anført at legalitetsprinsippet uansett krever klart hjemmelsgrunnlag for å kunne trekke tilbake reservasjonen.

Legalitetsprinsippet er nedfelt i Grunnloven §113. Av bestemmelsen følger det at «[m]yndighetenes inngrep overfor den enkelte må ha grunnlag i lov». Pliktsubjektet etter bestemmelsen er «myndighetene». Det er lagt til grunn i rettspraksis at kjernen i begrepet «myndighetene» er den utøvende makt ved regjeringen og forvaltningen.

Legalitetsprinsippet krever etter dette at myndighetsinngrep må ha grunnlag i lov, men gjelder bare når offentlig myndighet utøves. Statnett er et statsforetak som normalt ikke anses å utøve offentlig myndighet, med mindre det er gitt eksplisitt kompetanse til å fatte enkeltvedtak. Slik kompetanse foreligger ikke i saker som gjelder oppheving av reservasjoner av nettkapasitet. Tilsvarende er modenhetsvurderinger etter NEM heller ikke definert som enkeltvedtak. Statnett råder over eget nett i kraft av sitt eierskap.

Spørsmålet om opphør av reservasjon er utøving av offentlig myndighet er grundig behandlet av RME i Freyr-saken.⁶ RME konkluderer der med at beslutningen om å oppheve kundens reservasjon ble truffet som en følge av det offentligrettslige regelverket og at Statnett opptrådte som et pliktsubjekt etter reguleringen i NEM § 4-6 og ikke som offentlig myndighet da de traff beslutningen. Siden formålet med Statnetts beslutning var å fordele nettkapasitet for å oppfylle plikten etter NEM § 4-6, fant RME at det talte mot at beslutningen falt inn under offentlig myndighetsutøvelse.

⁵ RME sak nr. [202404999](#)

⁶ RME sak nr. [202404999](#)

På lik linje som i Freyr-saken er det også i denne saken aspekter ved Statnetts beslutning som har en myndighetslignende karakter. RME legger imidlertid avgjørende vekt på at formålet med beslutningen om å oppheve reservasjonen til LREP er å oppfylle lovpålagte plikter og at Statnett har handlet i kraft av sin privatautonomi som eier av transmisjonsnettet.

RMEs konklusjon er derfor at Statnett ikke faller inn under begrepet «myndighetene» i Grl. § 113 da de fattet beslutning om å oppheve LREPs reserverte kapasitet under Kvinesdal stasjon i transmisjonsnettet. Statnett er derfor ikke bundet av legalitetsprinsippet i de spørsmål denne saken reiser. LREPs innsigelser knyttet til rettslig grunnlag og legalitetsprinsippet tas derfor ikke til følge.

5.2 Om reservasjoner av nettkapasitet gitt uten betingelser

LREP har anført at reservasjonen på 200 MW er gyldig slik den i sin tid ble gitt, uten frister eller vilkår om slutt kunder og at den derfor ikke kan trekkes tilbake.

At nettkapasitet er reservert betyr at den foreløpig ikke er tatt i bruk. Reservasjoner gjøres for at kunder kan ta investeringsbeslutninger med trygghet om at det er mulig med nettilknytning frem i tid når virksomhetene er klare. I utgangspunktet kan en reservasjon av nettkapasitet gitt av nettselskapet til en nettkunde være bindende. Hvorvidt det er gitt en bindende reservasjon, hvilket omfang og innhold reservasjonen eventuelt har, beror på en tolkning av reservasjonen.

Det følger imidlertid skranker for nettselskapets rettigheter og plikter, samt hva nettselskapet fritt kan avtale etter energiregelverket. Nettselskap plikter på lik linje med andre konsesjonærer «å sørge for markedsadgang for alle som etterspør nettjenester på objektive og ikke-diskriminerende vilkår», jf. NEM § 4-6 første ledd. Bestemmelsen ble på tidspunktet for opphevingen av LREPs reservasjon, forstått og anvendt slik at reservasjoner måtte være tidsbegrenset for å unngå at reservasjonen ble en markedsbarriere for andre aktører.

I Freyr-saken har RME foretatt en grundig vurdering av NEM § 4-6 første ledd og bestemmelsens betydning ved opphør av reservasjon på nettkapasitet.⁷ I avgjørelsen, som er påklaget, fremgår det at en reservasjon av kapasitet ikke gir noen absolutt rett for kunden til nettkapasitet. Nettselskapene har plikt til å oppheve reservasjoner som ikke oppfyller fastsatte vilkår eller hindrer andre prosjekters markedsadgang. Dette gjelder også for kunder som kun har reservert kapasitet og ennå ikke er tilknyttet.

⁷ RME sak nr. [202404999](#)

RME har også i vår forvaltningspraksis uttalt i flere saker at nettselskapene skal gjøre tildelinger av ledig kapasitet tidsbegrenset og knyttet opp mot aktørens plan for å ta kapasiteten i bruk innen en nærmere angitt frist. Bakgrunnen for dette er nettopp at nettselskapene har en plikt til å forhindre markedsbarrierer.⁸

Konsesjonærenes plikt til å sikre markedsadgang er videre preseptorisk fordi plikten ellers raskt ville blitt illusorisk. Et vilkår eller en reservasjon som utgjør en ulovlig markedsbarriere i strid med § 4-6 første ledd, kan derfor måtte oppheves av nettselskapet. Vi mener dette også støttes av Energiklagenemndas betraktning i HIP-saken.⁹ I saken pekte nemnda på formålet med Energiloven og la til grunn følgende om forvaltning av allerede tildelt kapasitet:

«Det påligger nettselskapet å ha oversikt over kapasiteten som er tilgjengelig i deres eget nett og tilstrebe at det utnyttes samfunnsmessig rasjonelt, jf. energiloven § 1-2. Hvis det foreligger indikasjoner på at en kunde besitter en overflødig kapasitet, vil det være en oppgave for nettselskapet å avklare om kunden har et reelt behov for å bruke denne nettkapasiteten. Den nylige vedtatte bestemmelsen i NEM § 3-8 som trer i kraft 1. januar 2026 vil være et egnet supplement til denne prosessen.»⁹

Vi mener den samme betraktningen må gjelde reservert kapasitet som allerede tildelt kapasitet.

I denne saken er det ikke inngått noen avtaler mellom Statnett og LREP. Det er ikke bestridt av partene at Statnetts har gitt en reservasjon, og at det ikke er knyttet eksplisitte vilkår til denne.

RME har kommet til at selv om LREP har en reservasjon av nettkapasitet uten begrensninger eller vilkår knyttet til fremdrift eller modenhet, kan denne ikke uten videre legges til grunn. Etter RMEs vurdering er reservasjonen i seg selv ikke tilstrekkelig grunnlag for at LREP skal beholde kapasiteten, jf. NEM § 4-6 første ledd.

LREPs anførsel om at reservasjonen er ubetinget, og derfor må bestå til tross for Statnetts oppheving, tas på denne bakgrunn ikke til følge.

⁸ RMEs vedtak av 26. oktober 2020 (202003156-10) og NVEs vedtak av 4. februar 2014 (201301315-12)

⁹ Vedtak 2025/0996 Hydro Aluminium AS, klagemotpart: Hjetland Industripark AS fattet av nemnda 28.11.2025, avsnitt 76.

5.3 Om rekkevidden av NEM § 4-6 første ledd

LREP har anført at det ikke er kapasitetskø i det aktuelle nettområde og at deres reservasjon på 200 MW derfor ikke kan anses som en markedsbarriere etter NEM § 4-6 første ledd. LREP har vist til at dette skiller nærværende sak fra Freyr-saken, hvor det til forskjell var flere aktører i kø.

Statnett bestrider LREPs anførsel og viser til at formålet med LREPs reservasjon nettopp er å hindre at andre kunder tar i bruk den ledige kapasiteten.

Spørsmålet RME må ta stilling til er hvorvidt plikten til å hindre markedsbarrierer etter NEM § 4-6 første ledd er betinget av at flere andre aktører etterspør samme kapasitet og at det er kø av aktører.

Det følger av NEM § 4-6 første ledd at nettselskapene «skal sørge for markedsadgang for alle som etterspør nettjenester på objektive og ikke-diskriminerende vilkår». Bestemmelsen er utformet som en generell adgangsbestemmelse, og formålet er å sikre et ikke-diskriminerende og effektivt nettmarked, jf. NEM § 1-1 og Energiloven § 1-2.

RME mener at dersom plikten til å sikre markedsadgang bare skulle gjelde ved faktisk knapphet, ville nettselskapet først få plikt å handle etter at en markedsbarriere allerede har oppstått. Dette harmonerer dårlig med ordlyden «skal sørge for», som tilsier at plikten også er av preventiv karakter. Det betyr at nettselskapet skal bruke virkemidlene de rår over til å tilrettelegge for at kunder i størst mulig grad får mulighet til å knytte seg til og forebygge kø ved å unngå unødvendige hindringer.

Opprinnelig var plikten til å sikre markedsadgang etter energilovforskriften § 4-4 bokstav d) formulert som en plikt til å «stille ledig overføringskapasitet i nettsystemet til disposisjon for andre». Ordlyden ble endret til at nettselskapet skal sørge for markedsadgang for alle som etterspør nettjenester. Endringen innebærer at plikten ikke lenger er eksplisitt betinget av foreliggende ledig kapasitet. Bestemmelsen er heller formulert som en generell og aktiv adgangsforpliktelse uten direkte henvisninger til knapphetssituasjoner. Dermed tilsier også ordlydens generelle utforming at plikten til å hindre markedsbarrierer gjelder uavhengig av om kapasitetsknapphet allerede har gitt seg utslag i kø eller formelle begrensninger i nettdgangen.

Formålet i NEM § 1-1 og energiloven § 1-2 og hensynet til samfunnsmessig rasjonell utnyttelse av nettet tilsier at uvirksom eller unødvendig kapasitetsreservasjon ikke bør aksepteres uavhengig av om det foreligger en aktuell kø-situasjon. RME vektlegger i denne forbindelse at for både eksisterende og mulige kunder som henvender seg til nettselskapet, kan kapasitetsreservasjoner skape et inntrykk av lengre ledetider og betydelige kostnader for tilknytning. Dersom reservasjoner i køen ikke reflekterer reell

fremdrift eller faktisk behov, kan de gi et misvisende bilde av nett- og kapasitetssituasjonen. For å sikre reell og ikke-diskriminerende markedsadgang, tilsier det en tolkning av bestemmelsen som innebærer at nettselskapene plikter å fjerne reserverasjoner som ikke har fremdrift eller realitet, slik at kapasitetsbildet så langt som mulig gjenspeiler faktisk tilgjengelig kapasitet. Herunder at det ikke gis inntrykk av inngangsbarrierer for eksisterende eller potensielle kunder, som ikke er reelle.

RME bemerker også at mangel på andre søkere kan være et uttrykk for at det ikke er etterspørsel, men det kan heller ikke vites om det skyldes at potensielle søkere heller har søkt tilknytning andre steder som fremstår mer tilgjengelige eller hensiktsmessig.

Slik RME ser det må dermed NEM § 4-6 for at bestemmelsen skal ha reell funksjon, forstås slik at nettselskapene plikter å forhindre markedsbarrierer også når det ikke er kapasitetsmangel. Vi vektlegger at markedsituasjonen kan endre seg, og unødvendig blokkering av kapasitet i seg selv utgjør en markedsbarriere som hindrer tilgangen til strømmettet.

Etter RMEs forståelse av NEM 4-6 mener vi at NEM § 4-6 kommer til anvendelse selv om det ikke er konkrete aktører som må vente på tilknytning på grunn av LREPs reserverasjon.

5.4 Kunne Statnett oppheve LREPS reserverte kapasitet?

Det sentrale spørsmålet i saken er om Statnett hadde rett til å oppheve LREPs reserverte kapasitet under Kvinesdal transformatorstasjon.

Gjeldende rett på tidspunktet for opphevingen av reserverasjonen innebar at aktører som reserverer nettkapasitet uten realistiske planer for faktisk bruk, eller som reserverer mer kapasitet enn det foreligger et reelt behov for, kan utgjøre en markedsbarriere. I forvaltningspraksis har RME lagt til grunn at slik reserverasjoner, herunder tidlig reserverasjon uten krav til fremdrift og uten tidsbegrensning, vil være i strid med nettselskapenes plikt til å sikre markedsadgang etter NEM § 4-6 første ledd.¹⁰

Det følger videre av forvaltningspraksis at en reserverasjon kun er gyldig i den utstrekning kunden har et faktisk og dokumenterbart behov, og at reserverasjonen forutsetter realistiske planer for å ta kapasiteten i bruk. Kundens rett til reservert kapasitet er dermed ikke varig.¹¹

¹⁰ RMEs vedtak av 26. oktober 2020 (202003156-10) og NVEs vedtak av 4. februar 2014 (201301315-12)

¹¹ RMEs vedtak av 26. oktober 2020 (202003156-10) og NVEs vedtak av 4. februar 2014 (201301315-12)

For den konkrete saken betyr det at det må vurderes om kundens reservasjon av nettkapasitet:

- (1) tilsvarer et reelt og etterprøvbart behov, og
- (2) om kunden har nødvendig fremdrift i prosjektet.

RME mener at det ved vurderingen av om en reservasjon tilsvarer et reelt og etterprøvbart behov, og om kunden har tilstrekkelig fremdrift i prosjektet, kan være relevant å legge vekt på dokumentert dialog med potensielle slutt kunder, herunder intensjonsavtaler, forhåndsavtaler eller andre konkrete indikasjoner på forventet etterspørsel etter effekt. Videre er det relevant å vurdere prosjektets faktiske fremdrift opp mot opprinnelig estimert tilknytningstidspunkt, samt om eventuelle forsinkelser har saklige og dokumenterte årsaker. Det kan i denne forbindelse tillegges vekt hva som er årsaken til manglende eller forsinket fremdrift, om forsinkelsen skyldes forhold aktøren selv bærer risikoen for, eller forhold utenfor aktørens kontroll, som konsesjonsbehandling eller klageprosesser. I vurderingen inngår videre om aktøren følger opp prosjektet aktivt, har realistiske planer for utnyttelse av kapasiteten, og om eventuell manglende fremdrift medfører at kapasitet blir stående ubenyttet over tid, til hinder for markedsadgangen for andre aktører.

Ved vurderingen av fremdrift må vi i denne saken ta høyde for særlige forhold som gjør seg gjeldende for LREP, som er en næringspark hvis virksomhet utgjør en form for tilretteleggerrolle. For næringsparker vil det reelle behovet for nettkapasitet og prosjektets fremdrift i stor grad være knyttet til når endelige slutt kunder identifiseres og forplikter seg, noe som ofte skjer sent i tilknytningsprosessen. Næringsparker har som forretningsmodell å legge til rette for fremtidig industriell virksomhet, og manglende identifiserte slutt kunder på et tidlig stadium bør derfor ikke i alle tilfeller anses som uttrykk for manglende reelt behov eller utilstrekkelig fremdrift.

Vurderingen av om opphevingen av reservasjonen var lovlig i denne saken beror på en konkret og helhetlig avveining, hvor både prosjektet til LREP sin karakter, årsakene til eventuell forsinket fremdrift og risikoen for at kapasitet blir stående ubenyttet over tid inngår som sentrale momenter.

Reservasjonen til LREP ble kansellert i brev av 19. april 2024. I brevet begrunnes kanselleringen med følgende fra Statnett side:

«Statnett har lagt til grunn at reservasjonen fra 2018 ble gitt under forutsetning om rimelig fremdrift i arbeidet med å knytte slutt kunder til nettet. I brev av 19. mars 2024 bekrefter LREP at det ikke er inngått avtale med noen slutt kunder. I vedlegg til nevnte brev har LREP lagt til grunn en tentativ plan om at kunde skal tilknyttes nettet rundt

årsskiftet 2027/28. Siden det per i dag ikke er noen kunder som har forpliktet seg, anser vi denne tentative planen som svært usikker. Uansett er tidsforløpet fra 2018 frem til tentativ tilknytning ikke tilstrekkelig til å opprettholde reservasjonen.»

Statnett har i tillegg forutsetningsvis lagt til grunn at for å kunne holde en reservasjon vedlike må visse krav til fremdrift være dokumentert og det må foreligge et reelt behov for nettkapasiteten. Et sentralt premiss for Statnett har vært at det ikke har vært knyttet kjente kunder til prosjektet.

I brev av 24. januar 2024 legger Statnett til grunn at manglende avklaringer eller uenighet om nettløsningen mellom Alcoa Lista og LREP i denne saken ikke er en akseptabel begrunnelse for at LREP ikke har tiltrukket seg konkrete sluttkunder. Videre fremhever Statnett at reservasjonen ble gitt til LREP som tilrettelegger for sluttkunder, med forutsetning om tilknytning innen 1. april 2023. Statnett viser til at det i perioden fra 2018 til høsten 2023 har vært dialog og informasjonsutveksling om fremdriften i prosjektet. På bakgrunn av opplysninger fra LREP i e-post 15. november 2023, hvor det fremgår at det ikke foreligger konkrete sluttkunder som planlegger å utnytte kapasiteten, vurderer Statnett at vilkårene for reservasjonen ikke er oppfylt. Dette dannet grunnlaget for kansellering av reservasjonen.

RME er enig i at fraværet av identifiserte sluttkunder er et relevant moment i vurderingen av fremdrift, ettersom det uten sluttkundecontrakter kan være vanskelig å dokumentere sannsynlig realisering og faktisk bruk av kapasiteten. Vi oppfatter likevel i denne saken at Statnetts vurdering av kundens reelle behov og fremdrift, herunder særlig vektleggingen av manglende sluttkunde, er for streng og unyansert.

Samtidig finner RME at det på kanselleringstidspunktet ikke forelå forpliktende sluttkundecontrakter, og at LREPs oppdaterte planer tilsa at eventuell faktisk bruk av kapasiteten først kunne skje i perioden 2028–2031. Det reviderte estimatet innebærer en vesentlig forsinkelse sammenlignet med opprinnelig estimert tilknytningspunkt som var april 2023. Dette taler isolert sett for at fremdriften til LREP ikke har vært tilstrekkelig.

RME finner imidlertid at LREPs oppdaterte tidsplan og forsinkelse i fremdrift må sees i sammenheng med sakens øvrige omstendigheter, og da særlig lang saksbehandlingstid i klagebehandlingen i konsesjonsprosessen. Per dags dato er saken enda ikke avgjort, noe som vanskeliggjør arbeidet med sluttkundecontrakter for LREP.

RME finner etter en gjennomgang av sakens dokumenter at LREP over en lengre periode har hatt reell og dokumenterbar fremdrift i myndighetsløpet, herunder med søknad om konsesjon i 2019, konsesjon i 2020, stadfestelse i 2021, endringer samme år og ny konsesjon i 2023. Den endrede konsesjonen ble påklaget og er i dag fortsatt under

klagebehandling. RME kan ikke utfra sakens dokumenter se at lang saksbehandlingstid i Energidepartementet er et forhold LREP kan lastes for.

Ved vurderingen av LREPs fremdrift og realismen i planene for faktisk bruk av reservert kapasitet, er det etter RMEs syn nødvendig å se prosjektets tidslinje i lys av de rammebetingelser som gjelder for etablering av nettanlegg på aktuelt spenningsnivå.

LREP kan ikke iverksette bygging av nødvendig nettanlegg for tilknytning til Alcoas eksisterende nett før endelig konsesjon foreligger. Erfaringsmessig er samlet ledetid for slike tiltak, herunder forberedelser, konsesjonsbehandling og gjennomføring, i størrelsesorden 3 til 7 år, avhengig av prosjektets kompleksitet, jf. NOU 2022: 6 kapittel 12.4.1. Selv under forutsetning av at endelig konsesjon forelå på dagens tidspunkt, må en optimistisk gjennomføringstid for selve utbyggingen anslås til ett til to år, blant annet som følge av ledetider på materiell. Dette innebærer at faktisk tilknytning uansett tidligst vil kunne skje rundt 2028. Etter RMEs vurdering fremstår LREPs oppdaterte fremdriftsplan derfor som realistisk når det tas hensyn til forhold utenfor selskapets kontroll, særlig den pågående konsesjons- og klagebehandlingen.

RME er enig med LREP i at det normalt ikke kan forventes at industrielle slutt kunder forplikter seg investeringsmessig før nødvendige offentligrettslige tillatelser er på plass. Manglende slutt kunde kontrakter i denne perioden kan derfor ikke uten videre anses som manglende fremdrift eller fravær av reelt behov som LREP bærer risikoen for. Det er vanlig at potensielle slutt kunders investeringsbeslutninger avhenger av at grunnleggende rammebetingelser, herunder konsesjon for nødvendig nettinfrastruktur, er avklart. Etter RMEs vurdering vil det derfor være en for snever tilnærming å legge avgjørende vekt på fraværet av kjente slutt kunder isolert sett, slik Statnett i denne saken har gjort.

I denne saken har LREP siden 2018 også hatt en forretningsmessig plan for etablering av energiintensiv virksomhet i næringsparken. Det foreligger opplysninger om dialog med konkrete industrielle aktører, herunder informasjon om kundetap som følge av manglende avklaring av nettilknytning og lang saksbehandlingstid i konsesjonsprosessen

RME mener at mangelen på fremdrift i denne saken må sees i sammenheng med konsesjonsprosessen. Sakens dokumenter tyder på at LREP har gjort det de kan for å sikre fremdrift i prosessen.

Dette tilsier at det forelå et saklig begrunnet opphold i prosjektet, som ikke kan belastes LREP negativt i vurderingen av om kravet til rimelig fremdrift var oppfylt.

RME finner derfor at Statnetts oppheving av LREPs reservasjon var i strid med NEM § 4-6 første ledd.

6. Kraftsensitiv informasjon

Vi minner om at kraftsensitiv informasjon som sendes via e-post må passordbeskyttes eller ha en annen form for beskyttelse. Passord kan gis til saksbehandler per telefon. Husk også å merke kraftsensitiv informasjon i henhold til bestemmelsene i kraftberedskapsforskriften.

7. Har dere spørsmål?

Send e-post til rme@nve.no hvis dere har spørsmål. Husk å oppgi saksnummer i emnefeltet.

Med hilsen

Brita Fyhn
Seniorrådgiver

Godkjent i henhold til RME sine interne rutiner.

Mottakerliste:

STATNETT SF
Advokatfirmaet Thommessen AS

Kopimottakerliste: